Son Dakika

3 KURUŞ

GÜNÜN EN GEÇ SAATİNDE EN SON HAVADİSLERİYLE ÇIKAR HALK GAZETESİDİR

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü: HASAN RASİM US
Basıldığı yer VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

14 HAZİRAN 1940 CUMA

Numara: 282 Sene: 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

Bugünkü Parti Grupu toplantısında

Hükûmetin siyaseti tasvip edildi

Ankara, 14 (Telefonla) — C. H. P. Büvük Millet Meclisi grupu bugün saat 11 den 14 de kadar süren mühim bir toplantı yaptı. İçtimada, hükûmetin umumî siyaset noktasından muahedeler ahkâmı dahilinde takip ettiği siyaset tasvib olundu. Hükûmetin, umumî vaziyet hakkında yapacağı beyanatın pazartesi günü Meclis içtimaında olacağı söyleniyor.

Ankara, 14 (Hususî muhabirimizden telefonla) — Parti Meclis grupu toplantısına dair yapılan tebliğ, haberdar olanlarca umumî bir memnuniyetile karşılanmıştır.

Bu tebliğ, hükûmetimizin muahedeler dahilinde takip ettiği siyasette son hadiseler dolayısile bir değişiklik olmadığını göstermektedir.

Alman tebliği, Majino hattına cepeden hücum edildiğini, Monmedi'nin zaptedildiğini bildiriyor!

Alman ordusu bu gün Paris'e girdi

Resmi harp tebliğleri

Alman tebliği

Führerin umumi karargâhı, 14 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Garpta büyük seferin ikinci safhası, zaferle nihayetlenmiştir. Şimali Fransız cephesinin mukavemeti kırılmıştır. Parisin garp cihetinde, Seine nehri, geniş bir cephe üzerinden geçilmiştir. Havre işgal edilmiştir. Paristen Sedan civarında Majino hattına kadar bütün cephe üzerinde, düşman ricat etmektedir. Birçok noktada, zırhlı ve motörlü fırkalarımız ricat halindeki kolları yarmışlar ve bu kolları geçmişlerdir. Kaçan düşman, bütün techizatını terketmiştir.

Piyade fırkaları, Parisin müdafaasını zorlamışlardır. Düşman kuvvetleri, Fransız hükûmet merkezini himayeye kâfi gelmemiştir. Bu sabahtanberi, muzaffer kıtalarımız Parise girmektedir.

Marne'in şarkında, Vitry - le - Fraçois işgal edilmiştir. Argonne ormanının cenup kıyısına varılmıştır. Dün akşam Verdunun şimali şarkisinde 304 rakımlı Ölüadam tepesi hücumla alınmıştır. Majino hattının kilidi olan Montmedy zaptedilmiştir.

Düşmanın imhasına kadar takip edilmesi üçüncü devresi başlamıştır. Bu sabah, kıtalarımız, sağ cephesinde, Majino hattına cephe-den hücuma kalkmışlardır.

Gayri müsait hava şeraitine rağmen muharebe filolarımız, pike hareketi yapan tayyarelerimiz ve imha gruplarımız, 13 haziranda cephenin muhtelif noktalarında, karada yapılan mücadeleye iştirak etmişlerdir. Asker tahaşşütleri ve hasmın gerilerinde hareket eden piyade ve nakliye kolları, muvaffakıyetle bombardıman edilmiştir. Ezcümle Marn'ın şarkında, tayyare meydanlarında, istasyonlarda ve demiryolları üzerinde mühim tahribat yapılmıştır. Havr sahillerinde, iki nakliye gemisi batırılabilmiştir. Birisi 10 bin tonluk olmak üzere üç nakliye gemisi de ciddî hasara uğratılmıştır. Havr'ın şimalinde hava dâfi topları, altı düşman nakliye gemisini batırmış, diğer üç nakliye gemisini de ciddî hasara uğratmış ve bir İngiliz torpido muhribini geri dönmeğe mecbur etmiştir.

Düşman dün, 19 tayyare kaybetmiştir. Bunlardan üçü hava muharebelerinde düşmüş, diğer üçü tayyare dâfi topları tarafından düşürülmüş, geri kalanı yerde tahrib edilmiştir. İki Alman tayyaresi kayıptır.

Bir denizaltı gemisi 13 haziranda 17 bin tonilâtoluk İngiliz Scotstown yardımcı kruvazörünü batırmıştır. Diğer bir denizaltı gemisi de Hebrides adalarının şimalinde kuvvetli bir himaye altında kafile içinde seyreden iki bin tonluk bir nakliye gemisini batırmağa muvaffak olmuştur.

(Devamı 2 inci sayfada)

Londra, 14 — Alman başkumandanlığı, bugün saat 13 de Alman öncü kıtalarının Parise girdiğini bildirmiştir.

HİTLER, ZAFERİN KUTLANMASINI EMRETTİ

Berlin, 14 (A.A.) — D.N.B. ajansı bildirdiğine göre, Alman kıtalarının Paris'e girmesi ve Norveç seferinin neticelenmesi sebebile, B. Hitler Almanyada bütün evlerin üç gün bayraklarla donatılmasını ve çanların bir gün on beş dakika çalınmasını emretmiştir.

PARİSİN BİRÇOK BİNALARINDA ALMAN BAYRAĞI ASILI

Roma, 14 — Berlinden İtalyan radyo muhabirinin bildirdiğine göre, Almanlar Paris'e girmiş bulunmaktadırlar. Fransız murahhasları dün gece Alman karargâhına giderek şehrin tahliye edildiğini ve açık şehir olduğu için muhareberyi kabul etmeden teslim edileceğini bildirmiştir. Bunun üzerine Alman kuvvetleri bu sabah şehri işgâle başlamışlardır. Bugün öğleyin Parisin birçok binaları üzerine Alman bayrağı asılmış bulunuyordu.

* * *

Londra, 14 — Bugün Paris tarihinde en kederli gün kaydedilmiştir; Almanlar Parisi bu sabahtan itibaren işgâle başlamışlardır. Şehrin harap olmaması için civardaki köprüler bile havaya atılmamış bulunuyordu.

Londrada Parisin kayıbı büyük bir teessürle karşılanmakla beraber, bunun sevkulceyş bakımından mühim bir kayıp olmadığı işaret olunmaktadır.

İNGİLİZ MATBUATI, FANSIZ MİLLETİNİN KAHRAMANLIĞINI ÖVÜYOR

Londra, 14 (A.A.) — Bütün gazeteler, Fransız ordularının, dalmi ve kahramanane cesadetlerine ve Fransız hükûmetinin katî azmine hayranlıklarını bildirmekte müttefik bulunmaktadır.

Bu gazeteler, büyük Britanya ile Fransa arasında mevcut sarsılmaz tesanüdü bu iki devleti zafere götüreceği ümidini izhar ediyorlar. Parisi açık şehir olarak ilân etmenin makul bir karar olduğunu ilâve ediyorlar.

Deyli Telgraf şöyle yazıyor:

"Dünyaya vasi mikyasta medeniyet hürriyet, entellektüel kudret dersleri vermiş olan nur şehrine daha fazla hasarat yapmak fırsatını düşmana vermemek her halde çok makul bir harekettir." Reynonun Ruzvelte hitabesi çok geç neşredildiğinden gazeteler bunun hakkında mütalâalarda bulunamamıştır. Fakat büyük serlevhalarla haberi neşretmişlerdir.

(Devamı 2 inci sayfada)

B. M. Meclisi Bugün saat 15 te toplandı

Ankara, 14 (Telefonla, hususi muhabirimizden) — Büyük Millet Meclisi bugün saat on beşte mutad toplantısını akdetmiş ve yalnız ruznamesinde bulunan maddelerle meşgul olmuştur.

Bunlardan birini Tokat mebusu Nazımla, İstanbul mebusu Ziyanın arzıhal encümeni kararlarından birinin heyeti umumiyede müzakeresini istiyen takriri teşkil ediyordu. Ondan sonraki madde Vakıflar Umum Müdürlüğünün kat'i hesap cetvelinin tasdiki idi. Bunlardan sonra Hâkimler Kanununda yapılması encümenlerce kabul edilen değişikliğin heyeti umumiyece birinci müzakeresi oldu; vilâyet hususî idarelerinin tahsildarları hakkındaki kanunun da yine birinci müzakeresi yapıldı. Bu toplantıda burada beklendiği ve orada söylendiği gibi Başvekil hiçbir beyanatta bulunmamıştır.

Bu beyanatın Meclisin Pazartesi toplantısında yapılması galib bir ihtimal olarak kabul olunmaktadır.

Ispanyanın vaziyeti

Londra, 14 — İspanyanın gayri muhariplik siyasetini ittihaz ettiğine dair çıkan resmi kararnamenin, yukardan gelen talimat üzerine neşredildiği tahmin olunmaktadır.

Mezkûr kararnamenin, İspanyanın müttefiklere muhalif bir hattı hareket tazammun eylediği farzedilebilir.

İtalyan tayyareleri

Fransanın cenubu şarkisine taarruz ettiler; birçok yaralı var

Tanca, Fransanın muvafakatile, Faslı Ispanyol kıtaları tarafından işgal edildi

Londra, 14 (A.A.) — Fransız radyosunun bildirdiğine göre, İtalyan tayyareleri, dün gece, Fransanın cenubi şarkî mıntakası üzerinde uçmuşlar ise de hava dafi topları düşmanı çabuk surette geri çekilmeğe mecbur etmişlerdir. Bir çok kişi yaralı vardır.

İSKENDERİYEDE ALARM

İskenderiye, 14 (A.A.) — Röyter: Bugün burada bir alârm işareti verilmiştir. Alârm saat 12,25 den 13 e kadar sürmüştür.

İNGİLTEREDEKİ İTALYANLAR

Londra, 14 (A.A.) — İtalyan büyük elçisi Bastianisi ve ailesi de dahil olmak üzere diplomatik pasaportu hamil 700 İtalyan, İtalyaya gitmek üzere bugün Clascovda bir

(Devamı 2 inci Sayfada)

BUGÜN 14 KADAR ASKERİ VAZİYET

Argondan denize kadar devam eden harb, bilhassa Paris mıntakasında tekâsüf etmektedir. Parisin şimali şarkisinde Alman kıtaları Marnı birkaç noktadan geçmiş bulunuyorlar. Parisin garbinde Ruen ile Vernon arasında bulunan kıt'alar da Evrö istikametinde cenuba doğru sarkmaktadır. Alman erkânıharbiyesinin plânı bugünkü vaziyete göre Majino'nun arkasına inmektir. Buna mukabil Möz mıntakasında Alman kuvvetlerinin hiçbir ileri hareketi kaydolunmamıştır.

Akdenizde:

Mukabil hava baskınlarını müteakip İtalyanlarla müttefikler arasında ilk kara harbleri Alplerde ve şimali İtalyan Afrikasında başlamıştır. Fransız kuvvetleri Alplerde Godisya'yı zorlamışlardır. İtalyanların tedafüî bir harbi tercih ettikleri zannedilmektedir.

Yeni bir sulh garantişi

Yovyet - Yugoslav ticaret anlaşmasını siyasi bir anlaşmanın takip edeceği anlaşılıyor. Bunun haftalardır, türlü türlü tezahürlerine şahid olmaktayız. Yugoslavyanın 21 sene kadar süren bir devreden sonra Sovyetlerle münasebeti iade etmesi ve bu münasebetle Belgradda büyük tezahürler yapılması dikkate lâyık hâdiselerdi. Nitekim Yugoslavya murahhası olarak Moskovaya gitmiş olan bir Yugoslav devlet adamı imzalanan anlaşmadan bahsederken Yugoslavya ile Sovyet münasebeti, bir nevi Slav kardeşliği şeklinde izah ederek bunu yeni siyasi faaliyetlere mesned telâkki etmektedir.

Diğer taraftan Sovyet radyolarının Balkan meselelerinden bahsederken bilhassa Yugoslavya üzerinde son zamanlarda ısrarla durmaları da Yugoslav - Sovyet politikasının müstakbel inkişafları hakkında aşağı yukarı birtakım tahminler yapılmasına imkân bahşedecek mahiyettedir.

Yugoslavya ile Sovyet Rusya arasındaki siyasi alâkayı romantik ve ırki hesaplara göre değil, belki ekonomik zarurettere göre mütalâa etmek daha doğru neticeler elde edilmesine yardım eder.

Yugoslav - Sovyet politikasının merkezi sıkletini Sovyetlerin, İtalyanın ve Almanyanın Balkan politikaları teşkil eder. Yugoslavyanın vaziyeti bu zaviyeden mânalıdır!

Almanya olsun, İtalya olsun, Sovyet Rusya olsun büyük devlet olarak kendi hudutları haricinde birtakım siyasi hareketleri vardır. Dünya muvazenesini kendi lehine çevirmek davasında olan her devlet gibi bu devletler de dünya muvazenesinde ehemmiyetli mevkileri elde bulundurmak için çalışmaktadır.

Yugoslavya öyle bir coğrafi şartamaliktir ki, bu üç devletin siyasi faaliyetlerinin hudutları içinde yer tutmaktadır. Bir yandan Almanya bir yandan İtalya ile hududa maliktir. Sovyet Rusya ile vakıa hududa malik değildir.

Sovyetlerin İtalyanın siyasi nüfuzu ile olan hududu Dalmaçya sahillerinden başlamaktadır.

Balkanların bugün bu üç devletle olan münasebeti bazı ufaktefek farklar ortadan kaldırılacak olursa Rusyanın, Almanyanın, Avusturyanın Balkan siyasetinin aynidir.

Almanya bir yandan Avusturyanın şarka doğru siyasetine varis olmuştur. Onun rolünü oynamaktadır.

Bir bakımdan Yugoslavya eski Avusturya - Macaristanın karşısındaki Sırbistandan farklı değildir. Diğer taraftan İtalya on dokuzuncu asrın nihayetlerinden itibaren esasları hazırlanmaya başlıyan Akdeniz politikasına şiddetle devam etmekte ve Avusturya imparatorluğunun genişleme siyasetine kendisini varis görmektedir. Akdeniz politikasının esaslı unsurlarından biri Balkanlardır. İtalya için Balkanların iki kapısı vardır. Arnavutluk, Dalmaçya!

Arnavutluk İtalyanın elindedir. Dalmaçya Yugoslavyanın emrindedir.

İtalyanın verdiği teminata rağmen Dalmaçyaya akın yapması ihtimali birçok mahfellerin daima düşünmekte oldukları bir noktadır.

Yugoslavya üzerinde Almanya ve İtalya emelleri böyle tarihî bir çeşni halinde devam ederken İtalya ile manevî hududunun Dalmaçya sahillerinde başladığına kani olan Sovyet Rusyanın Yugoslavya meselesine yani Yugoslavyanın istiklâlinin ve tamamiyetinin muhafazasına alâka göstermesi politik bir tezat değil, bir tarihi vakıanın yeniden ortaya çıkmasıdır.

Yugoslavya ile Sovyet Rusya arasında Balkanların tamamiyeti etrafında bir anlaşmaya varılması bir yandan Alman nüfuzuna, bir yandan İtalyan emellerine karşı bir mânia vücuda getirmek manasını ifade eder. Bu anlaşmada bugün için Balkanların sulhünü korumak gibi bir mana da mevcuttur.

Bu itibarla yapılan ticari anlaşma sulhe hizmet eden bir eser sayılabilir.

Türk - Alman ticaret müzakereleri

Bir ihzari anlaşma imzalandı

Ankara, 14 (A.A.) — Birkaç aydanberi Türkiye ile Almanya arasında bir ticaret anlaşması akdi zımnında müzakereler cereyan etmekte bulunduğu malûmdur. İstihbaratımıza nazaran bu kere bu müzakereler neticesinde bir ihzari anlaşmaya vüsul kabil olmuş ve metinler dün tarafeynce imza edilmiştir.

Esas itibarile bir taraftan bir takım mallarımızın ihracatını temin eden ve diğer taraftan Almanyadan, evvelce Almanyaya yapılmış siparişlerimizden bir kısmı da dahil olmak üzere, memleketimize ithalât imkânını veren bu anlaşma çerçevesi içinde vâki olacak emtia mübadelesi bu hususta açılacak muayyen bir hesap üzerinden ve bu hesapta bir teraküm önliyecek ve böylece ithalât mukabili ihracatı müemmen kılacak bir şekilde cereyan edecektir.

Esas anlaşma için müzakerelere devam edilecektir.

BİRKAÇ SATIRLA HADİSELER

* Yabancı bir devlet hesabına ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine casuluk yapmak ve memleket dahilinde dolaşarak muzir propagandalarda bulunmak suçundan dolayı bir müddet evvel yakalanmış olan "Açıkgöz"ün gazetesi sahibi Mehmet İhsan Yazman ile Babrâlide dolaşıp gazete ve mecmualara muhtelif mevzularda yazılar tercüme ederek satan Rıza Çavdarlının muhâkemelerine bu sabah ikinci ağır ceza mahkemesinde aleni olarak başlanmıştır.

Tahkikat evrakının okunmasını müteakip, heyeti hâkime, müddeiumumînin talebi üzerine davanın gizli olarak görülmesine karar vermiştir.

* Münakale Vekâleti dün Liman Reisliğine Akdenizde bulunan altı şilebin derhal geri çağırılmasını bildirmiştir.

* Paris baş konsolosumuz Cevdet Dülgerden Fransadaki talebemiz hakkında Hariciye Vekâletine gelen malûmata göre, resmi ve hususi talebeden şimdiye kadar vize ve pasaport alanlar 95 kişidir. Belçikadaki talebemizin Almanya yolu ile memleketе dönmeleri için tedbirler alınmıştır.

* Akdeniz yolunun kapanması üzerine Sovyet Rusyadan ithalât yapmak için derhal temaslara geçilmiştir.

* Maliye Vekâletinin tetkikine göre, 939 senesi devlet tahsilâtı 250 milyon 123 bin 184 liradır.

Alman ordusu Pariste

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Fransaya yapılan yardımıradan dolayı memnuniyet gösterilmektedir.

FRANSIZ ORDUSU YIPRANMAMIŞ HALDEDİR

Londra, 14 — Fransız harbiye nezareti namına söz söylemeğe salâhiyettar bir zat, dün akşam şu beyanatta bulunmuştur:

"Denizden Majino hattının şimalde münteha noktasına kadar uzanan Fransız hattı; mülâsık ve yıpranmamış bir haldedir. Son günlerde Amerikadan gelen bombardıman tayyareleri çok müessir olmuştur."

Parisin garbinde, şimalinde ve şarkında kanlı bir muharebe devam ediyor. Fransız hükûmeti Parisin açık bir şehir olduğunu ve müdafaadan vazgeçtiğini bildirmiştir.

Paris halkına hitap eden aşağıdaki ilân bütün sokaklara yapıştırılmıştır: "Paris açık şehirdir. halkın emniyetini ve her türlü ihtiyacını temin için bütün tedbirler alınmıştır."

Amerikanın Paris elçisi Bulit, maiyetile birlikte Pariste bulunmaktadır. Elçi, kordiplomatik mümessili olarak Pariste kalacak, şehir idaresinin kan dökülmeden devrine büyük yardımda bulunacaktır.

Şehir sakindir, metro ve trenler muntazaman işlemektedir. Paris - Londra telefon muhavereleri inkıtaa uğramamıştır.

İNGİLTERE, FRANSAYA TEMİNAT VERDİ

Londra, 14 — İngiliz başvekili Çörçil, dün akşam Renoya gönderdiği mesajda, İngiliz ve Fransız milletleri arasındaki çözülmez bağları ve ebedî kardeşliği teyit etmiş, İngiliz imparatorluğunun bütün kuvvetleriile Fransaya yardım edeceğine ve Fransanın kalkınmasını temin ve dünyayı Nazilikten kurtarıncaya kadar, denizde ve havada harbe devam edeceğine kat'i teminat vermiştir.

İNGİLİZ KRALİÇESİ BU GECE RADYODA KONUŞACAK

Londra, 14 — Kraliçe Elizabet, bu akşam Londra saatile 22 de (Türkiye saatile 23 de) radyoda Fransız milletine bir hitabede bulunacaktır.

RENONUN NUTKU AMERİKADA NASIL KARŞILANDI?

Vaşington, 14 — Fransız Başvekili Renonun Ruzvelte hitâben radyoda söylediği nutuk etrafında dün akşam Reisicumhur sarayında şu sözler söylenmiştir:

"Halen, yapılması mümkün olan her şey yapılmaktadır."

Amerika hükûmeti, müttefiklere 80 yeni bombardıman tayyaresi gönderilmesine müsaade vermiştir. 92 bombardıman tayyaresi Atlantikte yoldadır. 40 avcı tayyaresi ve 40 deniz tayyaresi de hemen derhal hareket edecektir.

İtalyan tayyareleri

(Baştarafı 1 inci sayfada)

İngiliz vapuruna binmişlerdir. Bu vapur, Lizbon'a gidecek ve mahiyetini bildirmek üzere gece elektrikle ışıklı bulunacaktır.

Tanca, 14 (A.A.) — Röyter: Tanca, bugün saat 12 de Fransanın muvafakatile Fas'lı İspanyol kıtaları tarafından işgâl edilmiştir.

Tanca, 14 (A.A.) — Röyter: Tanca, bugün Fransanın muvafakati ile, 1200 İspanya Faslısı tarafından işgal edilmiştir.

Vaziyet sakindir. Tanca mıntakası enternasyonal statü rejimine göre idarede devam olunacaktır.

İspanya, bu tedbirin sırf nizamın idamesi için alınmış olduğunu temin etmektedir.

Madrid, 14 (A.A.) — Tanca enternasyonal mıntakasının bitaraflığının garantisi için İspanyanın Tancaya kıtalar göndermiş olduğu bildirilmekte ve işgalin enternasyonal makamlarla mutabık olarak vukuagelmiş olduğu ilâve edilmektedir.

Londra, 14 — Dün öğleden sonra Mısır hududunda İngiliz ve İtalyan kıtaları arasında büyük çarpışmalar vukua gelmiştir. Mısır - Trablus hududundaki bir müsademede İngiliz kıtaları iki İtalyan zabiti ile 60 asker esir etmişlerdir.

Dün Malta üzerine İtalyan hava kuvvetleri tarafından beş hava hücumu yapılmıştır.

Teeyyüd etmiyen haberlere göre, İtalyan tayyarelerinin Malta adasına yaptıkları salı günkü hücum Alman rasıtlarının yardımile İtalyan pilotları tarafından kullanılan Alman tayyarelerile yapılmıştır.

Resmi harp tebliğleri

İtalyan tebliği

İtalyan orduları umumî karargâhı, 14 (A. A.) — 3 numaralı tebliğ:

Alp cephesinin bazı noktalarında küçük müfrezelerin faaliyeti görülmüştür. Düşmanın Gödisia geçidini ele geçirmek için yapmış olduğu teşebbüs tardedilmiştir. Merkezî Akdenizde düşman tahtelbahirlerinin donanmamızın faaliyetine mâni olmak teşebbüsleri neticesiz kalmıştır.

İtalyan tayyareleri faaliyetlerine devam ederek Tunus mıntakasındaki hava hareket üslerini müessir surette bombardıman etmişlerdir. Higres hareket üssüne karşı bir taarruz yapılmış ve pek alçaktan bu hava limanındaki tayyareler bombardıman edilmiştir.

Provence'de kâin Frience üssülharekesi ile Tulondaki askerî tesisat da bombardıman edilmiştir. Bir tayyare üssülharekesine dönmemiştir.

Düşmanın hareket üssü ile arazisi üzerindeki keşif faaliyetlerine geniş mikyasta devam edilmiştir.

Şimali İtalyan Afrikasında düşmanın tankların müzaheretile Mısırla olan hududundaki mevzilere karşı yapmış olduğu taarruzlar tardedilmiştir.

Tayyarelerin süratle müdahalesi üzerine birkaç tank tahrib edilmiş ve bir miktarı da hasara uğratılmıştır.

Şarkî İtalyan Afrikasında 11 haziran fecir vakti Kenyada düşman kuvvetleri topçu ateşinin himayesi altında ve bir hava bombardımanı yapmak suretile taarruza geçmişlerdir. Bu hareketler, Moiale mıntakasından gelmiştir. Bu taarruz hafif zayiatla tardedilmiştir. Elimizde kalan esirler arasında bir İngiliz zabiti ile bir İngiliz zabit vekili vardır.

Tayyarelerimiz Sudan limanını ve Aden tayyare limanını Moralede alelâcele meydana getirilmiş olan tayyarelerin inmesine mahsus sahayı bombardıman etmiştir.

İki tayyare üslerine dönmemişlerdir.

Düşmanın Eritredeki hava seferleri ehemmiyetsiz hasarata sebebiyet vermiştir. Bir düşman tayyaresi düşürülmüştür.

KUZ ALİ'Yİ VURDULAR

19 — Yazan: MUZAFFER ESEN

— Varayım bakayım bir kere ama kimbilir ne münasebetsiz şeydir.

Hüseyin karanlıklara dalarak yürüdü..İplerden atladı, direklere sürünerek geçti, nihayet kıç kamaranın ufacık penceresinden süzülen ışık parçasının güvertedeki aksini görebildi. Kalyoncu doğru söylemişti. Omuzunda ince bir Venedik şalı atılmış siyah bir gölge. Kapının kenarına büzülmüş, titriyerek bekliyordu.

Hüseyin bu gölgenin yüzünü farketmiyordu, fakat onu tanımıştı. Bu Nora idi, kalyona girdikleri gündenberi gözleri, beraber bulundukları her zaman bir türlü Hüseyinden ayıramayan, sesi Rubabının nağmelerinden daha tatlı olan Nora.

Nora Yanık Hüseyinin yaklaştığını derhal anlamıştı, hemen Reise doğru koştu ve heyecanlı heyecanlı:

— Biliyor musunuz Reis, dedi, başımıza neler geldi?

Yanık Hüseyinin kalbi bir mengene içerisinde burkulur gibi olmuştu. Bu sefer, biraz cansıkıntısı, bir parçacık ta öfke sızan bir sesle reise şu haberi verdi:

— Merak edecek birşey yok.. Rozanın bir oğlu oldu.

Yanık Hüseyin birdenbire irkildi, artık bu sefer endişesini gizlemeğe lüzum bile hissetmeden telâşlı telâşlı sordu:

— Nasıl? Roza nasıl?

Bu sefer Nora kıvrak kıvrak gülerek alaylı bir sesle cevap verdi:

— Yo, merak etmeyiniz koca arslan.. Çocuk arslan gibi., Anası da toptan daha sağlam.

* * *

Kara Mehmet İstanbula yaklaştıkça büsbütün yerinde duramaz oluyordu. Yanık Hüseyinin kumanda ettiği kalyona girdiği gündenberi gözüne uyku, ne de ağzına bir lokma ekmek girmişti.. Kimse ile konuşmayor, kimsenin yanına sokulmuyordu. Uzaktan Kara Mehmedin bu garip hallerine bakanlar, zavallının dudaklarının daima kımıldadığını görürler, biraz yanına yaklaşanlar, durup dinlenmeden açılıp kapanan dudakların, mukaddes bir isim gibi hürmetle daima aynı kelimeyi tekrar ettiğini işitirlerdi:

— Dilfiruz, Dilfiruz?

Bu gece rüzgâr İstanbul kokularını getiriyor. Kara Mehmet ciğerlerini bu hava ile doldura doldura nefes alıyor, dört gecedir kapanmayan gözleri ateş gibi yanıyor, ayaklarını gövdesinin ağırlığına tahammül edemiyor artık, yürürken sendeliyor, olduğu yerde sallanıyor, başı birdenbire göğsü üzerine düşüyor.

Kara Mehmet artık daha fazla ayakta duramadı.. Oturdu, daha doğrusu çöktü, başını bir halat yığınına dayadı, garip bir dalgınlık içerisinde kendinden geçti ve uyudu.

. . . . . .

Eski sarayın bahçesindeki kavaklar yapraklarını dökmüşler, yerde yığın yığın ölüm renkli sarı yapraklar dolu... Dallar, kadit olmuş vücutların kolları gibi rüzgârla çırpınıp duruyor.. İri yağmur damlaları sarı yaprak yığınlarını kuru otları, çakıllı yolları şakır şakır kamçılamakta, uzakta dış kapısının önünde nöbet bekliyen Sekbanlar biribirine sesleniyor:

— Daha gelmedi mi? Daha gelmedi mi?

Öteki cevap veriyor:

— Gelmedi.

İki ses birden haykırıyor:

— Gelmez olsun.

Kara Mehmet, çakıllar içerisinde ayaklarının çıtırtısını boğmağa çalışarak saraya doğru yürüyor. O dalgınlıkla nöbetçileri adamakıllı görmektedir.. Fakat nöbetçiler Kara Mehmedin saraya yaklaştığını, kapının önüne kadar geldiğini farketmemişlerdir. Yine hep bir ağızdan haykırıyor:

— Gelmez olsun!

Kara Mehmet kuduruyor: Kendisine aldırış bile etmiyen, adetâ adamdan saymayan bu lâkayt insanlara kükreyor:

— Gelmez olsun dediğiniz kimdir herifler...

— Kim olacak Kara Mehmet dedikleri it!

— Kara Mehmet benim.

Kara Mehmetin eli bir an içinde belindeki koca hançere gitti. Hançer parlayan bir ay gibi kınından çıktı. Ve iri kavuklu Sekbanın göğsüne yerleşti..

Koşuşmalar oldu, Kara Mehmet birdenbire binlerce kol tarafından yakalandığını gördü, kulaklarında sesler uğuldadı:

(Devamı var)

Bulmacalar

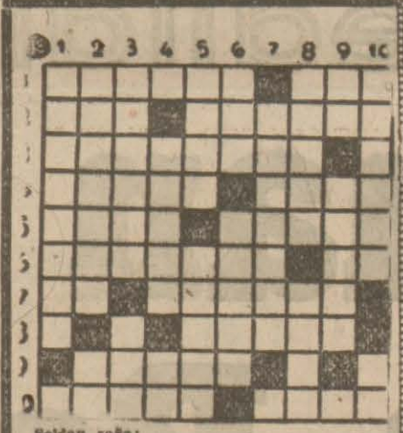

Soldan sağa:

1 — Alman istilâsına uğrıyan bir memleket. 2 — Isyan eden - Bir çiçek ismi. 3 — Tersi bir erkek ismidir - Bina yapılacak yer. 4 — Kişi - Bir insan rengi. 5 — Kısa kılıç - Furuht et. 6 — Kuş tutan yapışkan - Başına "P" gelirse ihtiyar olur. 7 — Demiryolu otobüsü - Telefon nidası. 8 — Tersi beyazdır - İptidasız. 9 — Bir düzine yemek kabı. 10 — Vücudun dış kısmı - Peçesi var.

Yukardan aşağı:

1 — Malik - Hafifmeşrep kadın. 2 — Bir ampul markası - Habbe. 3 — Cetvel - Küçük mağara. 4 — Susamsız simit. 5 — Valide - Yalancı. 6 — Nefi edhi - Cemiyet. 7 — Facia tiyatrosu - Tersi sirkat et demektir. 8 — Mektub zarfına yazılır - Basma "Ş" gelirse leke olur. 9 — Musevilerin büyük babası - Kırmızı. 10 — Babanın karısı - Eski Sovyet şeflerinden biri.

45 numaralı bilmecemizin halli:

Soldan sağa:

1 — Fincan, Çil. 2 — Ani, sihema. 3 — İttirmek, 4 — Kirli, ziya. 5 — Ikaz, Kaaçn, 6 — Yatalak, La, 7 — Em, mutena, 8 — Tatar, 9 — Kusur. 10 — Şeref, Sine.

Azıcık..

Salamon Mitrani evlenecekti. Harıl harıl zengin bir güzel kız arıyorlardı.

Kardeşi Nisim bir akşam Salamona müjdeyi getirdi. "Oğlum, on beş bin lira Drahomalı çok güzel, terbiyeli, tahsil görmüş genç bir kız buldum, ama biraz kusuru var" dedi.

Salamon hemen atıldı:

— Kör mü ?

— Yok canım, badem gibigözleri var.

— Topal mı?

— Yok be kuzum, keklik gibi yürüyor.

— Sağır mı, dilsiz mi, çolak mı? Kanbur mu ?

— Yok a canım, böyle bir kusur değil, ehemmiyetsiz bir şey.

— Peki öyleyse, söyle neymiş bu az kusur?

— Bir şey değil be kuzum, azıcık gebe.

ACEMİ BÜLBÜL

Nasreddin Hoca bir gün bir bostanın kapısı önünde göğüne ilişen bir kayısı ağacına çıkıp kayısı koparırken sahibi gelip çatmış:

— Ne arasın bu ağacın üstünde bre!

— Ben Bülbülüm!

Ağacın sahibi bu sözlere gülerek:

— Bülbülsen öt de işiteyim, demiş.

Hoca da:

— Caf caf cafilâ! diye bülbül taklidi yapınca herif sormuş:

— Sen ne biçim bülbülsün bre? Bülbül böyle mi öter?

Hoca cevap vermiş:

— Acemi bülbül bu kadar öter!

Prençip

10 — Yakın tarihin en büyük faciası

"Fransuva Jozef" öldüğü takdirde Arşidük "Fransuva Ferdinand" ile zevcesinin ve her türlü hukuktan mahrum çocuklarının "Şombrön" sarayında oturmalarını gözönüne getiriyorlar ve Avusturyanın atisi için endişeye düşüyorlardı.

"Fransuva Ferdinand" ın karısı, resmî unvaniyle "Düşes dö Hohenberg" diye anılan Kontes "Şoten" şişman, mevki ikbal düşkünü ve zarafetinden mahrum bir Çekli kadındı. Pek iyi bir aile anası olan Düşes bilhassa çocukları ve mutfağı ile uğraşır, evine alacağı şeyleri çarşıdan bizzat kendisi alırdı. Düşes hasisliğiyle de pek meşhurdu. Demokratik tavırlarına rağmen Düşes'in halk tarafından sevilmemesinin başlıca sebebi, hasisliğiydi.

Arşidüke gelince; millete çok zalim davranır, bilhassa Macarlarla Yahudilerden hiç hoşlanmazdı. Macarları, Asyadan kalkıp Avrupaya yerleştikleri için bir türlü affetmezdi. Hele Yahudilerden çok nefret eder ve "Budapeşte" de fazla Yahudi bulunmasından istifade ederek Macar paytahtına:

— "Budapeşteye Yahudi şehri" ismini verirdi.

Arşidük hayatını orduya hasretmişti. Balkanlar harbinden sonra imparator "Fransuva Jozef" bütün Avusturya - Macar kuvvetlerinin başkumandanlığını üstüne almıştı. O sıralarda söylenildiğine göre Almanya 1916 senesinden evvel behemehal bir harp istiyordu. Bu suretle Rusyanın ordusunu tensik ve tanzim etmesine müsaade edilmemiş olacaktı. İşte Avusturya ordusu bu maksatla Arşidük'ün eline verilmişti.

Arşidük önce Almanya imparatoru ikinci "Giyom" la anlaşamamıştı. Lâkin veliahtın dostluğunu behemehal temin etmeğe karar vermiş olan Almanya imparatoru evvelâ Düşesin dostluğunu temin etti: "Viyana" ya geldiği zamanlar onu daima ziyaret eder, kendisine hanedan âzasından bir prense yaptığı muameleyi yapardı. Bu suretle Düşes Dö "Hohenberg" in gururunu okşamak suretile kocasının da muhabbet ve samimiyetini kazanabilmişti.

Veliaht ile zevcesini; kendilerine samimiyet göstermemesi ihtiyar "Fransuva Jozef" ten soğutmuştu. Hattâ Arşidük, ihtiyar imparatorun çok yaşadığını düşünerek zevcesine:

— "Sofi" görürsün, ihtiyar yüz sene yaşayacak! derdi.

Bu itibarla Arşidük "Fransuva Ferdinand" ın tehlikeli bir yer sayılan "Bosnasaray" a seyahat etmesine ihtiyar imparatorun adamları imparatorun içten memnun olduğuna şahit olmuşlardı.

"Bosnasaray" seyahati sırf siyasi sebeplerden yapılıyordu. Avusturyada herkes Sırbistanla bir gün behemehal bir harbe girileceğine kani bulunuyordu. Sırbistan Balkan harbinde elde ettiği zaferlerden çok şımarmıştı ve bu itibarla Avusturyanın "Selânik" e inmesine muhâlefet ve mukavemet edecek kadar kendisinde kuvvet töhmetine başlamıştı. Bundan maada Sırbistan, Avusturyada oturan Yugoslavlar için mefkûre gayesi olarak telâkki ediliyordu. Bunu herkes ve bu meyanda "Fransuva Ferdinand" da biliyordu.

Bu sebeplerden dolayı manevraların Sırbistan hududu civarında yapılması kararlaştırılmıştı. "Fransuva Ferdinand" ın başkumandan sıfatiyle hazır bulunması, bu manevralara daha fazla bir ehemmiyet ve bir tehdit mahiyeti verdirmiş oluyordu.

Bu seyahate çıkmadan evvel "Fransuva Ferdinand" ın kablelvuku bir hisle kendisini bekleyen âkıbetini gözönüne getirmiş olduğu tarihî bir hakikattir.

(Devamı var)

KIZIL SAÇLI KADIN

Dilimize nakleden MUZAFFER ESEN

28

— Bu düşüncemiz manasız bir şey, dedi.. Fakat insan bazan bir takım olmayacak hayallere kapılıyor. Ben ailemi iyi bilirim. İçimizden hiçbirisi bunu yapamaz.. Canan... Canan da...

Yenilden durdu, zavallı Âliye, düşüncelerini bir türlü ifade edemiyordu.

Bana gelince: Ben Cananın manasız da olsa birşeyler söylemesini beklemiş durmuşum. Onun bu sükûtu kanlı izlerden daha fazla itham edici bir delildir.

Bu hâdise, aile efradından olmayan beni bu evde ihata eden tehlikeyi düşündürdü; aile bu cansıkıcı müşahidi herhalde hoş görmiyecekti. onun için Âliyeye:

— Artık iyileştiniz, bana ihtiyacınız kalmadı, dedim. Yarından sonra hastahaneye dönmeme izin verir misiniz?

Gözlerinin ani soğukluğu, yüzünün birdenbire buruşması bana esasen bildiğim kararlarını bir daha hatırlattı:

— Olur, Belkis hanım. Yapacak başka işiniz varken sizi burada alıkoymak fikrinde değilim. Sizi bekliyen bir hastanız var mı?

— Hayır, dedim, fakat gitsem fena olmaz.

— Fakat madem ki acele bir işiniz yok. Birkaç gün daha burada kalsanız sizi fazla sıkmayız sanırım. Bu müşkül dakikalarımızda bize yaptığınız kıymetli yardımdan ötürü minnettarlığımızı henüz isbata imkân bulamadık. Sizsiz halimiz ne olurdu? Eğer bu lûtfunuzu suiistimal ettikse...

— Estağfurullah, dedim, yorulmadım. Fakat artık bana ihtiyacınız yok.

— Ne demek istediğinizi anlayorum. Burada yapacak mühim bir işiniz yokken aramızda bulunmayı ıztırablı birşey olarak hissediyorsunuz. Fakat bu hissiniz yanlış.. Sizden daha beklediğimiz çok şeyler var. Henüz tamamile iyileşmiş değilim.. Yardımınıza hâlâ çok ihtiyacım var. Beni yalnız bırakmayınız.

Sesi kırıldı. Bu kadın ilk defa olarak samimiydi. Hakikaten bu vaziyette bir evde yaşamaktan çok ıztırap duyuluyordu. Âliye benim üzerimde müessir olacak silâhı bulmuştu: Yalvarmak.. Eğer burada kalmamı emredecek olsaydı şimdi bu evden ayrılmış bulunurdum. Fakat yalvarmak kararımı değiştirdi. Bu dakikada Topuzoğlu ailesi ferdlerinin hiç birisinin beni öldüreceğinden korkum yoktu. Yalnız kalbimde ara sıra garip bir ümitsizlik duyuyordum. Buna rağmen Âliyeyi tatmin ettim:

— Meraklanmayınız, dedim. Sizdeki uyuyunuz. Herhalde sizden üç gün içerisinde ayrılacak olsam. İsterseniz doktorun tavsiye ettiği uyku ilâcını vereyim. Bu size rahat ve sakin bir gece geçirtir.

— Uyku ilâcı almayı hiç sevmem. Uykum gelinceye kadar bana kitap okumak lûtfunda bulunurunuz minnettar kalırım. Bu etajer üzerinde kitaplar olacak.. Hangisi hoşunuza gidiyorsa bana okuyun.

Rastgele bir kitap aldım. "Cem Sultan" dı.

Okumağa alışmak için epey sıkıntı çektim; Âliye gözleri tavanda düşünüyor, beni hiç dinlemiyor görünüyordu. Nihayet okumaktan kesterek:

— Ferdaneyi düşünüyordum, dedi. Okumanıza nihayet verebilirsiniz. Bu dinleme sinirlerimi yoruyor dı. Fakat Ferdane bu şapka, o şapkanın şapkası hakkında birçok şeyler düşünebilir. Bu kız, çok budalalığı nisbetinde de gevezedir. Eğer kafasında birşeyler varsa onları derhal annesine yetiştirir. Annesi ise duyduğu herhangi birşeyi bir saat içerisinde yedi mahallede yayar.

(Devamı var)